

FRÅGOR OCH SVAR

Fråga: Jag har två frågor som gäller översättningen av den Nicenokonstantinopolitanska trosbekännelsen: 1) Varför använder ni formuleringen "och tagit mandom genom den Helige Ande av Jungfru Maria..." och inte "och har tagit mandom av den Helige Ande och Jungfru Maria" som jag har sett i engelska översättningar och i en ny svensk av trosbekännelsen? 2) Varför använder ni de instuckna orden "på Honom" i formuleringen "som utgår av Fadern, på Honom som tillika med Fadern..." i er bönbok?

Svar: Tack för påpekandena. Tyvärr så har vi inte haft den tid det egentligen krävs för att gå igenom och reflektera över de översättningar vi använder eller har gjort. Vi skulle verkligen önska att vi hade det. Att komma fram till en bra översättning som både är trogen originalet och använder en poetisk och bra fungerande svenska är ofta en pågående process. Vi har gjort många översättningar genom åren och testat en del nya lösningar. Vi hoppas att så småningom komma ut med en tredje reviderad utgåva av "Liten ortodox bönbok" där vi tar hänsyn till vad vi arbetat fram de senaste åren. Så till svaret på dina två frågor:

Svaret på din första fråga ligger i att vi oreflekterat tagit över den gamla gängse svenska översättningen, gjord för Svenska kyrkan, liksom även Fader Kristoffer Klasson och Tito Colliander gjort i sina översättningar. Varför sedan den gamla gängse översättningen översätter som den gör beror antagligen på att den bygger på den latinska standardtexten av trosbekännelsen och inte på den grekiska. Den latinska texten lyder "et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria virgine, et homo factus est", medan den grekiska texten ju har "kai sarkothenta ek pneumatou hagiou kai Marias tes parthenou, kai enanthropesanta", vilket korrekt bör återges "och har tagit mandom av den Helige Ande och Jungfru Maria". Den djupare frågan, som ju då genast inställer

sig - varför den latinska och den grekiska texten skiljer sig åt, har vi däremot tyvärr inget direkt svar på. Vi är också osäkra på om detta har någon avgörande teologisk betydelse. Möjligtvis skulle man kunna tolka förändringen från *och* till *av* som att Gudaföderskan får en svagare ställning och däri hitta en tyngdförskjutning i latinsk teologi som senare teologiska kontroverser mellan öst och väst är ett bevis på.

Svaret på din andra fråga är också den att vi har följt den gängse svenska översättningen, likt Fader Kristoffer Klasson (men alltså inte Tito Colliander). I den Gudomliga liturgin har Collianders översättning legat som förlaga i Stockholm, varpå vi inte har använt tillskottet där. Svaret på varför tillskottet så finns är nog att söka i en allmän översättningsproblematik mellan att följa originaltexten så troget som möjligt och att återge dess innehåll så begripligt som möjligt på målspråket. Tillskottet "på Honom" i den gängse gamla svenska översättningen är nog ett lite omständligt försök att återge den latinska texten. Latinska texten är "qui ex Patre Filioque (med det berömda tillskottet *och Sonen* som vi teologiskt bestrider) procedit, qui cum Parte et Filio simul adoratur et conglorificatur", medan grekiskan har "to ek tou patros ekporeuomenon, to syn patri kai hyioi symproskynoumenon kai syndoxazomenon". Den på de klassiska språken eleganta konstruktionen upplevde nog översättarna som "tungfotad" på svenska. Vårt "som" t.ex. innehåller inte den information som finns i latinets "qui", men möjligen den som finns i grekiskans "to".

En tredje frågeställning du inte berör är den problematik som finns runt att översätta det grekiska ordet "katholikos". Vi har liksom de flesta svenska översättningar, förutom de som används i den Romersk-katolska kyrkan, valt att översätta ordet med "allmännelig". Det är dock tveksamt om detta ord återger innehållet bra. Kanske vi borde använda låneordet "katolsk", såsom t.ex. de flesta engelskspråkiga översättningar gör, eller orden "världsvid" respektive "universell".